

Herečka Vránová děkovala za strýce

Ve Vranovicích odhalili památník tamním obětem komunistické perzekuce. Připomíná tři konkrétní, smutné příběhy

MICHAL ŠUPÁLEK

Vranovice – Karel Pezlar, František Šopf a Alois Vrána. Tyto tři vranovické oběti komunistického teroru připomíná nový památník, který stojí mezi kostelem a školou. Vranovičtí jej odhalili v sobotu odpoledne. Přijeli také příbuzní obětí, mezi nimi i herečka Gabriela Vránová. Farář Vrána byl totiž její strýc.

„Na strýce se dobře pamatuji, byla jsem dokonce u toho, když ho zatýkali. To se nezapomíná, bylo to v únoru a mně bylo devět. Přijeli jsme sem na zabíjačku, najednou dojelo nákladní auto a chlapi v kožácích si odvezli strejčka i část zabíjačky,“ vzpomínala Vránová.

Její příbuzný byl, stejně jako ostatní dva antikomunisté z Vranovic, v padesátých letech za své názory a činnost odsouzený k mnohaletému žaláři.

„Dodnes vlastně nevíme, jak to tenkrát bylo. Když zemřel náš dědeček, byl ve Vranovicích plný hřbitov lidí. Mně bylo asi patnáct let a dostala jsem tam hysterický záchvat smíchu. Uvědomila jsem si tehdy, že mezi nimi je určitě i ten ministrant nebo prostě někdo, kdo strýčka udal,“ mrazí známou herečku ještě dnes.

Zničené záznamy

Když se chtěla po roce 1989 dozvědět o strýcově případu víc, zjistila, že všechny důležité dokumenty už někdo zničil. Pár střípků našla jen v národním archivu. „Je to spíš z oblasti tragikomedie. Třeba je tam napsáno, že Alois Vrána se chová velmi slušně, nicméně trvá na svých názorech, takže ho bohužel nemohou propustit“ popisovala Vránová.

NEZAPOMNĚLA. Herečka Gabriela Vránová uctila ve Vranovicích památku svého strýce kyticí. U nového památníku také zarecitovala slavnou báseň Vítězslava Nezvala Na břehu řeky Svatky. Foto: Deník/Michal Šupálek

Do Vranovic jezdila jako dítě s rodiči poměrně často. Také za tetou, která dělala na faře kuchařku. „Po dědečkově smrti žila u nás v Brně-Kohoutovicích. Šla by dál na nějakou faru, ale nesměla. Dostala zákaz. Nedovolili jí dělat ani hospodářku,“ kroutil hlavou

hereččin bratr Stanislav.

Ten byl se svou tetou navzdory hrozcímu postihu Aloise Vrána dvakrát navštívit ve vězení na Mírově a jednou v Leopoldově. Uvěznění jednoho z členů rodiny, která má kořeny i v Divákách, dal Vránovým režim stejně citelně pocítit.

„Náš otec, profesor a básník Jaroslav Verián Vrána, byl suspendovaný. Místo literatury a filozofie mu dovolili učít jenom dílny na základní škole. Na tomto pomníku by proto měla být i jména našich rodičů a všech, kteří nesmyslně trpěli,“ vyslovila se Vránová.

Jak přiznala, ona sama se na Janáčkovu akademii do Brna dostala jen díky odvaze otce – kolegů z gymnázia, který všechny nežádoucí materiály a posudky „ztopil“.

Památník, který je symbolicky „vyzdobený“ ostnatým drátem, vznikl díky iniciativě několika obyvatel Vranovic. „Jsmo překvapeni, že se tady taková iniciativa zrodila. Není to běžné,“ konstatoval Zdeněk Krivka z Konfederace politických vězňů České republiky.

„Vaši spoluobčané, kteří se pustili do nerovného boje s totalitní mocí, zaplatili za svoji odvahu mnohaletým pobytom ve vězení. A po návratu domů z nich byli občané druhé kategorie. Stali se politickými vězni komunismu, protože se řídili tím, co je v dnešním zmaterializovaném světě pro mnoho lidí směšným anachronismem. Totiž svým svědomím, které jim velelo bránit svobodu, spravedlnost a lidskou důstojnost,“ neodpustil si Krivka při své řeči k Vranovickým ani kritiku současných poměrů.

Emoce a také slzy

U památníku promluvila i dcera Františka Šopfa Marie Králová, která musela kvůli údajné protistátní činnosti svého otce odejít budovat socialismus na Ostravsko. Emoce neskrývali ani potomci Karla Pezlara. „Trpěli nejen naši rodiče, ale i já a můj bratr. Dodnes z toho máme trauma. Nezlobte se, ale víc už nezvládnou. Děkuji vám za účast,“ rozplakala se dcera.

Na závěr mohli Vranovičtí s těmi, kteří zažili komunistickou zvlášť na vlastní kůži, diskutovat na obecním úřadě. A poslechnout si jejich příběhy.